

Verslag van de 63e CSW (11-22 maart 2019)

- Tijdens de 63^e Commission on the Status of Women (CSW) stond het thema sociale voorzieningen, publieke diensten en infrastructuur centraal. Het Koninkrijk werd vertegenwoordigd door Premier Evelyn Wever-Croes van Aruba en minister Ingrid van Engelshoven (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) van Nederland.
 - Mede dankzij de inzet van NL en de EU is het gelukt om consensus te bereiken in de *agreed conclusions* van de 63^e Commission on the Status of Women (CSW63).
 - Het Koninkrijk organiseerde een drietal side events, sponsorde en participeerde daarnaast in verschillende bijeenkomsten. De Nederlandse side events werden enorm goed bezocht en waren succesvol. Voor zowel het onderwerp Women in Media als Advancing Sex Workers Rights to Social Protection was veel lof voor de keuze van het onderwerp en het adresseren van deze thema's tijdens de CSW.
 - Het Nederlandse maatschappelijk middenveld was tijdens de CSW goed vertegenwoordigd. Net als vorig jaar was een vertegenwoordiger van het maatschappelijk middenveld opgenomen in de delegatie.
 - Hieronder treft u het verslag van de Nederlandse delegatie. M.OCW heeft zich met haar volle agenda ingezet voor vrouwen- en lhbti-rechten wereldwijd. Zij was erg zichtbaar en heeft een progressief geluid laten horen in een steeds meer gepolariseerd internationaal krachtenveld.
-

De CSW vond plaats van 11 maart 2019 tot en met 22 maart 2019. Het centrale thema was dit jaar: Social protection systems, access to public services and sustainable infrastructure for gender equality and the empowerment of women and girls.

Openings sessie CSW

De minister-president van Aruba en de minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) spraken gezamenlijk het statement uit namens het Koninkrijk der Nederlanden. De minister-president van Aruba benadrukte dat zij de eerste vrouwelijke premier van Aruba is en vroeg aandacht voor de implementatie van de SDG-agenda 'leaving no one behind'. Zij benoemde de Arubaanse prioriteiten in het genderbeleid: gelijkheid, het vergroten van mogelijkheden voor vrouwen en het beëindigen van gender based violence. De Minister van OCW legde in haar deel van het statement de nadruk op diversiteit (in all their diversity). Alle vrouwen zijn anders en we moeten die verschillen herkennen, erkennen en omarmen. Zij deed de oproep om gezamenlijk een eenheid te vormen en genderongelijkheid te bestrijden.

Side-event Women in the Media

Nederland organiseerde samen met Argentinië en Frankrijk een side event over *Women in the Media*. Journalist Clarice Gargard speelde een grote rol in de voorbereidingen en tijdens het side-event als VN-vrouwenvertegenwoordiger.

Tijdens het side event ging het over de ondervertegenwoordiging van vrouwen in de media, stereotiepe beeldvorming en manieren om media inclusief te maken. De Minister van OCW vertelt over de Nederlandse aanpak gericht op het vergroten van bewustwording. Zij stelt onder andere data beschikbaar en zet een persoonlijk voorbeeld door zelf niet meer in (witte) mannenpanels plaats te nemen. In het panel zaten verschillende vrouwen die in de mediawereld werken. Clarice Gargard en haar collega Hasna el Maroudi vertelden over het door hen opgerichte online medium Lilith. Dit platform biedt een podium voor mensen die in reguliere media vaak geen stem hebben en streeft ernaar een brug te bouwen tussen traditionele en nieuwe media. Edith Lederer vertelde dat zij als journalist voor APA verslag deed over oorlogen, maar zelf ook dagelijks een strijd voerde om serieus genomen te worden. Raquel Willis, executive director van Out Magazine, gaf mee dat, hoewel het relatief makkelijker wordt voor vrouwen om carrière te maken in de media, vrouwen van kleur en LGBTQI's diverse tegenslagen ervaren. Als zwarte trans vrouw merkt ze bij Out Magazine dat diversiteit op de redactie direct terug te zien is in de inhoud.

Side-event Advancing Sex Workers Rights to Social Protection

Op 14 maart vond het door Nederland, Uruguay en het Count Me In! Consortium¹ georganiseerde event "Advancing Sex Workers' Rights to Social Protection" plaats bij de VN.

Een panel, bestaande uit experts van de Global North en Global South, bespraken de rechten van sekswerkers. Het event was het eerste side event tijdens de CSW bij de VN dat volledig draaide om de verbetering van de sociale bescherming van sekswerkers. Het voorstel van Nederland om een jaarlijks terugkerend event van te maken, kon rekenen op een luid applaus vanuit de zaal.

Side-event Challenging Power Relations for Gender Equality: lessons for future gender funding

De Nederlandse overheid werkt aan het verbeteren van de positie van vrouwen in ontwikkelingslanden door het steunen van Funding Leadership and Opportunities for Women (FLOW). FLOW steunt fondsen en programma's in low- and lower -middle income countries. Het budget voor de periode 2016-2020 was 93 miljoen euro.

Het eerste gedeelte van het event ging over political leadership. Het tweede gedeelte stond in het teken van women's economic empowerment. Als derde kwam het thema gender based violence aan bod.

Overige programma-onderdelen van de Minister van OCW

Ministeriële Ontbijtbijeenkomst EU-ministers

De minister heeft deelgenomen aan een ministeriële ontbijtbijeenkomst met andere EU-ministers. Het Roemeense Voorzitterschap had hiertoe het initiatief genomen. Het thema was economische zelfstandigheid en arbeidsparticipatie van vrouwen. De minister heeft tijdens de 'tour de table' verteld over de Nederlandse inzet gericht op het verhogen van het aantal gewerkte uren onder vrouwen met het oog op het vergroten van economische zelfstandigheid en financiële onafhankelijkheid.

LHBTI

Nederland organiseerde op maandag 11 maart als co-voorzitter van de LGBTI-Core Group een lunch bijeenkomst. De Minister verwelkomde hierbij onder andere twee nieuwe lidstaten bij de LGBTI Core Group welkom: Luxemburg en Kaapverdië.

Daarnaast bezocht de minister Stonewall Inn en ging daar in gesprek met verschillende activisten van over de hele wereld en COC Nederland. De activisten benadrukten de impact van het werk van COC Nederland in hun verschillende landen op grassroot level.

Afgelopen december heeft de minister haar Europese collega's een brief gestuurd met de oproep om de Europese LHBTI-infrastructuur te steunen. De Minister heeft de CSW benut om hier bij verschillende EU-collega's opnieuw aandacht voor te vragen. Zij ging o.a. in gesprek met de Spaanse minister Soledad Murillo, minister Taina Bofferding van Luxemburg, staatssecretaris David Stanton van Ierland en minister Trine Skei Grande van Noorwegen.

Overige bilaterale gesprekken

De minister had daarnaast een bilateraal gesprek met Senegal over de UN Commission on Population and Development, met Nieuw-Zeeland over het fietsbeleid en op verzoek van Turkije met minister Zehra Zümrüt Selçuk (Minister of Family, Labour and Social Services) i.v.m. de Turkse kandidaat voor het GREVIO-comité. De minister heeft op het verzoek van Turkije om hun kandidaat te steunen onverbindend gereageerd.

¹ strategisch partner binnen het samenspraak en tegenspraak BZ beleidskader

De onderhandelingen

De eerste dagen verliep de discussie langzaam en controversiële onderwerpen werden vermeden. Later in de week nam de spanning toe en kwamen progressieve standpunten sterk onder druk te staan.

Winstpunten:

- Een **sterke paragraaf op het gebied van SRGR** is behouden door terug te vallen op de eindtekst van vorig jaar. Het behoud van deze status quo is van wezenlijk belang omdat de kans bestond dat de gehele SRGR-paragraaf zou worden verwijderd;
- **Mensenrechtenverdedigers** zijn voor de tweede keer op rij in de *agreed conclusions* opgenomen;
- De **mensenrechtenbenadering** (*human rights-based approach*) is versterkt met 25 verwijzingen dit jaar vergeleken met 13 vorig jaar, ondanks forse tegenstand van RF en CHN;
- Sterke paragrafen op **Violence against Women** (VaW) én een aparte paragraaf over het tegengaan van seksuele intimidatie. Belangrijke referenties zijn o.a. *domestic violence* (in sommige landen wordt geweld binnen het huwelijk immers niet strafbaar gesteld) en **harmful practices** (i.e. vrouwenbesnijdenis). De paragraaf over seksuele intimidatie is verbatim overgenomen uit de NL-FR *Violence against Women* resolutie van de 73^e AVVN in 2018;
- **Inclusieve taal** ("*all women and girls*") wordt consequent in de gehele tekst gebruikt met 133 expliciete verwijzingen naar meisjes;
- **Water, sanitation and hygiene** (WASH) paragrafen zijn versterkt met o.a. een operationele paragraaf over menstruele hygiëne;
- Het belang van **ILO-conventies en aanbevelingen** op het gebied van sociale zekerheid en fatsoenlijk werk zijn herbevestigd, waaronder de overgang van informeel naar formeel werk, de rechten van huishoudhulp en de overdraagbaarheid van sociale zekerheidsuitkeringen van arbeidsmigranten;
- Het belang van een **herverdeling van zorgtaken** tussen mannen en vrouwen en de erkenning van onbetaalde zorgarbeid in de opbouw van sociale zekerheid en pensioenen onderstreept;
- Het **verkleinen van de wereldwijde loonkloof** tussen vrouwen en mannen, en gelijk loon voor werk van gelijke waarde.

Thema's onder druk:

- Op klimaat is onder druk van de **VS** een minder sterke tekst aangenomen (*'recalls Paris Agreement'* i.p.v. *'reaffirms'*);
- Elke voorgestelde additionele referentie naar SRG(R) is uit de tekst gehaald. Dit was een rode lijn voor de **VS** die ze tijdens de eerste dag van de onderhandelingen al kenbaar maakten;
- In veel paragrafen is teruggevallen op verbatim CSW-teksten uit eerdere jaren, omdat consensus op nieuwe, progressievere taal niet kon worden bereikt.

Proces:

- De onderhandelingen liepen stroef en gingen tot vroeg in de ochtend door;
- Samenwerking met het NL maatschappelijk middenveld en met NGO lid in de NL delegatie (met specifieke vakbondskennis op het gebied van *social protection*) verliepen uitstekend.
- De facilitator, de Keniaanse DPR Ms. Koki Muli Grignon, was het slachtoffer van een ongekende cybercampagne. Ze ontving meer dan 1000 sms-berichten en een petitie en blog werden gemaakt met kritiek op haar vermeende rol bij het bevorderen van abortus in de onderhandelingen.
- Er kwam veel steun vanuit de zaal voor de facilitator. De **EU, Mountain Group² en Buenos Aires Group³** hebben in hun slotverklaring deze aanval op de diplomatie en de normen en waarden van de VN sterk veroordeeld;

² Mountain group: CAN, AUS, CHE, NOR, NZL, ISL and LIE

³ Latijns Amerikaanse landen zonder Brazilië omdat ze dit jaar een conservatieve populistische regering hebben

- EU-consensus is behouden en EU bleef verenigd gedurende de onderhandelingen. De **Afrikaanse groep** (AG) speelde een constructieve rol waarbij de Keniaanse voorzitter duidelijk werd gesteund.
- Weerstand tegen sterke taal kwam vooral vanuit bekende conservatieve landen als Rusland, Holy See en de Arabische Groep. Met name Saoedi-Arabië en Bahrein lagen op het einde dwars en hebben in hun statement de *agreed conclusions* verworpen. Door een procedurele fout van deze landen zijn de *agreed conclusions* echter toch met consensus aangenomen.